

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๔/๒๕๕๖

วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลแพ่งส่งคำโต้แย้งของจำเลย ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (กรณีพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม)

ศาลแพ่งส่งคำโต้แย้งของจำเลยในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ธ. ๑๕๗๖๗/๒๕๕๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง

ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) โจทก์ ยื่นคำฟ้องต่อศาลแพ่ง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ธ. ๑๕๗๖๗/๒๕๕๑ โดยมีบริษัท มิวเร็กซ์ จำกัด นายสุริยะ อุบัติศฤงศ์ นายเจริ อุบัติศฤงศ์ นายยาสีโอะ มิวระ นางสาวทวิศรี อุบัติศฤงศ์ และบริษัท บลูแคนยอนพรอพเพอร์ตี้ จำกัด เป็นจำเลยที่ ๑ - ๖ ตามลำดับ โดยโจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้กู้ยืมและจำเลยที่ ๒ - ๖ ในฐานะผู้ค้ำประกัน เพื่อให้ชำระหนี้ตามสัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชี ขยายลดตัวสัญญาใช้เงิน ค้ำประกัน บังคับจำนองฯ รวมเป็นเงิน ๒,๕๕๕,๔๕๓,๘๗๓.๑๕ บาท ต่อมาโจทก์ยื่นคำร้องต่อศาลล้มละลายกลาง เพื่อขอฟื้นฟูกิจการของจำเลยที่ ๑ ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการได้ และต่อมาวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ ศาลแพ่งจึงมีคำสั่งว่า เนื่องจากศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของจำเลยที่ ๑ แล้ว ทำให้ศาลต้องงดการพิจารณาในส่วนของจำเลยที่ ๑ ไว้ก่อน ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) จึงให้จำหน่ายคดีชั่วคราวสำหรับจำเลยที่ ๑ เสีย ส่วนจำเลยอื่นเนื่องจากโจทก์ประสงค์จะดำเนินคดีต่อไป จึงอนุญาตให้เลื่อนไปนัดสืบพยานโจทก์ต่อ

จำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๕ ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ผู้ร้อง” เห็นว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ดังกล่าว ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม นำมาใช้บังคับไม่ได้ โดยมีเหตุผลดังนี้

๑. มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” ซึ่งมีความหมายว่าลูกหนี้และผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบ

มูลหนี้เดียวกันและในคดีเดียวกันย่อมต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอกันในกฎหมาย และต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน แต่บทบัญญัติของมาตรา ๕๐/๑๒ (๔) บัญญัติให้ศาลงดการพิจารณาคดีในส่วนของผู้ค้ำประกัน แต่ไม่ได้ให้งดการพิจารณาคดีในส่วนของผู้ค้ำประกัน ย่อมถือไม่ได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวของกฎหมายให้ความเสมอกันในระหว่างลูกหนี้และผู้ค้ำประกันกับถือไม่ได้ด้วยว่าบทบัญญัติดังกล่าวให้ความคุ้มครองลูกหนี้และผู้ค้ำประกันเท่าเทียมกัน เนื่องจากผู้ค้ำประกันเป็นเพียงบุคคลที่สมัครใจเข้ารับผิดชอบชดใช้เงินแทนเมื่อลูกหนี้ที่ตนค้ำประกันในจำนวนหนี้ที่ลูกหนี้มีอยู่ต่อโจทก์แต่ไม่เกินวงเงินค้ำประกัน หากการพิจารณาคดีในส่วนของผู้ค้ำประกันต้องงดไป โดยที่ไม่งดการพิจารณาคดีในส่วนของผู้ค้ำประกันด้วย ผู้ค้ำประกันก็ต้องชดใช้หนี้ที่ตนค้ำประกันตามคำพิพากษาต่างๆ ที่ลูกหนี้เป็นผู้รับผิดชอบต่อโจทก์โดยตรง แต่เมื่อการพิจารณาคดีในส่วนของผู้ค้ำประกันงดไปโดยไม่งดการพิจารณาคดีในส่วนของผู้ค้ำประกันด้วย ผู้ค้ำประกันกลับกลายเป็นผู้รับผิดชอบก่อนที่ลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบ ศาลก็จะพิพากษาให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ โดยที่ไม่พิพากษาให้ลูกหนี้ชำระหนี้ด้วย ซึ่งผู้ค้ำประกันอาจต้องรับผิดชอบยิ่งไปกว่าลูกหนี้ขั้นต้นที่ขอฟื้นฟูกิจการ ผู้ค้ำประกันที่ได้ชำระหนี้ให้โจทก์แทนลูกหนี้ไปตามคำพิพากษาย่อมมีสิทธิไล่เบี้ยเอาเงินคืนได้จากลูกหนี้ แต่เมื่อลูกหนี้อยู่ในระหว่างการฟื้นฟูกิจการ และพ้นกำหนดขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ผู้ค้ำประกันก็จะมีสิทธิขอรับชำระหนี้จากลูกหนี้ได้ ผลร้ายก็จะตกแก่ผู้ค้ำประกัน การที่ลูกหนี้และผู้ค้ำประกันไม่มีความเสมอภาคและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไม่เท่าเทียมกัน ด้วยเหตุเพราะพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) บัญญัติไว้ บทบัญญัติดังกล่าวจึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

๒. มาตรา ๓๐ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้” ความเป็นลูกหนี้และผู้ค้ำประกัน ถือว่าเป็นความแตกต่างในเรื่อง “สถานะของบุคคล” ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้ เมื่อบทบัญญัติของมาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ของพระราชบัญญัติล้มละลายฯ บัญญัติให้งดการพิจารณาในส่วนของผู้ค้ำประกัน ในคดีเดียวกันอันเกิดจากมูลหนี้เดียวกัน ย่อมถือได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติเพราะบุคคลหนึ่งในสถานะที่เป็นลูกหนี้ได้รับการปฏิบัติโดยการงดการพิจารณาในคดีที่ตนถูกฟ้อง แต่อีกบุคคลหนึ่งในสถานะที่เป็นผู้ค้ำประกันในคดีเดียวกันอันเกิดจากมูลหนี้เดียวกันไม่ได้รับการปฏิบัติโดยการงดการพิจารณาคดีในทำนองเดียวกัน การปฏิบัติที่ไม่เสมอภาคกันนี้ต้องห้ามตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) จึงต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ เพราะขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสาม จึงจะนำมาใช้บังคับมิได้

ข้อพิจารณาเบื้องต้น คำร้องดังกล่าวเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว”

พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้จำเลยโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ใช้บังคับไม่ได้ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลแพ่งจึงมีคำสั่งให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว แล้วให้สำนักงานศาลยุติธรรมนำส่งคำร้องของคู่ความ (จำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕) เพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ดังนั้น การที่ศาลแพ่งใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) สั่งจำหน่ายคดีจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นลูกหนี้และดำเนินคดีจำเลยที่ ๒ - ๖ ซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันต่อไป กรณีจึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ประเด็นต่อมาที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน”

มาตรา ๓๐ วรรคสาม “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้”

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๕๐/๑๒ “ภายใต้บังคับมาตรา ๕๐/๑๓ และมาตรา ๕๐/๑๔ นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้เพื่อพิจารณาจนถึงวันครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามแผน หรือวันที่ดำเนินการเป็น

ผลสำเร็จตามแผนหรือวันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอ หรือจำหน่ายคดีหรือยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ หรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการหรือพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดตามความในหมวดนี้

(๕) “ห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือเสนอข้อพิพาทที่ ลูกหนี้อาจต้องรับผิดชอบหรือได้รับความเสียหายให้อนุญาตศาลการชี้ขาด ถ้ามูลแห่งนั้นนั้นเกิดขึ้นก่อน วันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีล้มละลาย ในกรณีที่มีการฟ้องคดี หรือเสนอข้อพิพาทให้อนุญาตศาลการชี้ขาดไว้ก่อนแล้ว ใ้แจ้งการพิจารณาไว้ เว้นแต่ศาลที่รับคำร้อง ขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น”

ในประเด็นพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๑๒ (๕) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๕) เป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เพื่อให้โอกาสลูกหนี้ มีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการอันจะส่งผลให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ในภายหลัง ซึ่งจะเป็นผลดีกับเศรษฐกิจ ของประเทศ การห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ รวมทั้งห้ามมิให้ฟ้อง ลูกหนี้เป็นคดีล้มละลาย เมื่อลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูแล้วทำให้เจ้าหนี้มีโอกาสได้รับชำระหนี้คืน เมื่อกิจการของลูกหนี้หลุดพ้นจากภาวะวิกฤติ ซึ่งย่อมมีผลถึงผู้ค้าประกันหลุดพ้นจากความรับผิดชอบด้วย ดังนั้น การที่ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการถือว่าเป็นมาตรการเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของ ประเทศเป็นส่วนรวม ป้องกันปัญหาการว่างงานจากการล้มเลิกกิจการของลูกหนี้หรือกิจการของลูกหนี้ ล้มละลาย ความมุ่งหมายของมาตรา ๕๐/๑๒ (๕) เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมระหว่างเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้ค้าประกัน ตามความรับผิดชอบที่กฎหมายบัญญัติไว้ รวมทั้งได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย เท่าเทียมกัน หากต้องอยู่ในฐานะของเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้ค้าประกัน ต้องปฏิบัติตามกฎหมายในฐานะ นั้นๆ เช่นเดียวกัน ในส่วนของนิติสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้ค้าประกันตามประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๓ และมาตรา ๖๕๔ ผู้ค้าประกันมีสิทธิยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้และของตนเอง ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ได้ รวมทั้งมีสิทธิไต่เบี่ยเอาจากลูกหนี้ เพื่อต้นเงินกับดอกเบี้ยและเพื่อการที่ต้องสูญหายหรือ เสียหายไปเพราะการค้ำประกันนั้น เมื่อพิจารณากฎหมายที่ใช้อยู่บังคับในเรื่องนี้ทั้งหมดแล้ว จะเห็นได้ว่า กฎหมายให้ความเสมอภาคกันระหว่างเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้ค้าประกัน โดยกฎหมายบัญญัติให้ความ คุ้มครองสิทธิ และกำหนดหน้าที่ระหว่างเจ้าหนี้กับผู้ค้าประกัน และระหว่างผู้ค้าประกันกับลูกหนี้ ไว้อย่างชัดเจน จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๕) ไม่ขัด หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

สำหรับประเด็นที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสาม หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสาม มีความมุ่งหมายมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติล้มละลายฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการแล้วเห็นว่า การถือปฏิบัติระหว่างลูกหนี้และผู้ค้ำประกันนั้นบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องค้ำประกันจะเห็นได้ว่า ความเป็นลูกหนี้และผู้ค้ำประกันได้รับการปฏิบัติตามกฎหมายไม่แตกต่างกันตามที่กฎหมายบัญญัติไว้และหากผู้ค้ำประกันเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการก็ได้รับประโยชน์จากพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) เช่นเดียวกับลูกหนี้ด้วยประการสำคัญการที่จะร้องขอให้ศาลมีคำสั่งฟื้นฟูกิจการของบุคคลใด บุคคลนั้นจะต้องมีคุณสมบัติตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๓ คือ เมื่อลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวและเป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนรวมกันเป็นจำนวนแน่นอนไม่น้อยกว่าสิบล้านบาท ไม่ว่าจะหนี้นั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม ถ้ามีเหตุอันสมควรและมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้บุคคลตามมาตรา ๕๐/๔ อาจยื่นคำร้องขอต่อศาลให้มีการฟื้นฟูกิจการได้ ดังนั้น ในกรณีของผู้ค้ำประกันซึ่งมิได้มีคุณสมบัติตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๐/๓ จึงมิได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๕๐/๑๒ (๔) กรณีมิใช่การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสาม จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสาม

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

นายสุธี สุทธิสมบุรณ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ